

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГЕОДЕЗІЇ, ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА КАДАСТРУ

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

**ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ, ОХОРОНА
ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ**

(назва освітнього компонента)

підготовки третього (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
(назва освітнього рівня)

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента «ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ, ОХОРОНА ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 6 Інженерія, виробництво та будівництво, спеціальності G18 Геодезія та землеустрій, за ОНП Геопросторове моделювання, моніторинг земель та управління територіями.

Розробники: Радзій В.Ф., кандидат географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант

освітньо-наукової програми:

Анна УЛЬ

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру

протокол № 1 від 30 серпня 20 25 р.

Завідувач кафедри:

Анна УЛЬ

Силабус: Державний контроль, охорона
та раціональне використання земель
Третій (освітньо-науковий) рівень. ОНП Геопросторове моделювання,
моніторинг земель та управління територіями

ВОЛИНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Географічний факультет
кафедра геодезії, землевпорядкування
та кадастру

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ, ОХОРОНА ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ДФН)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво Спеціальність: G18 Геодезія та землеустрій Освітня програма: Геопросторове моделювання, моніторинг земель та управління територіями, третій (освітньо-науковий) рівень освіти	Нормативна
90 год. 3 кредити		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
		Лекції – 10 год.
		Семінарські – 14 год.
		Самостійна робота – 88 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 8 год.
Мова навчання		Форма контролю: залік українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Радзій Володимир Феофілович
Науковий ступінь	кандидат географічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру
Профайл	https://scholar.google.ru/citations?view_op=list_works&hl=uk&hl=uk&user=gSbQA6IAAAAJ
Телефон	+380955227285
e-mail	radzij@vnu.edu.ua
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi

Анотація

Освітній компонент «Державний контроль, охорона та раціональне використання земель» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Державний контроль, охорона та раціональне використання земель» є поглиблення теоретичних положень у сфері вивчення земельних ресурсів та є гарантією ефективності механізму охорони земель від не раціонального використання. Завданням державного контролю за використанням та охороною земель визначаються основними формами діяльності у сфері земельних ресурсів, зокрема, організація раціонального землекористування, охорона земель, забезпечення екологічної безпеки людини.

Пререквізити – Підвищують ефективність засвоєння освітньої компоненти, що вивчаються здобувачами раніше і разом з вказаною дисципліною: кадастр природних ресурсів, земельне право, державний земельний кадастр, землевпорядне проектування, основи землевпорядкування і кадастру, моніторинг та охорона земель, управління земельними ресурсами.

Постреквізити – освітні компоненти, які будуть використовувати результати вивчення освітньої компоненти «Державний контроль, охорона та раціональне використання земель»: методологія та організація наукових досліджень в галузі геодезії та землеустрою, промоція наукового продукту та управління проектами, сучасні методи космічного моніторингу.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента: одержання теоретичних та практичних навичок щодо здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Набуття навичок роботи у державних органах та органах місцевого самоврядування, спрямованою на додержання вимог земельного законодавства, забезпечення гарантів реалізації земельно-правових норм у земельних відносинах.

Основними завданнями освітньої компоненти «Державний контроль, охорона та раціональне використання земель» – поглиблення теоретичних положень у сфері здійснення контролю за використанням та охороною земель полягає в забезпеченні додержання органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими суб'єктами земельних відносин земельного законодавства України, забезпеченні реалізації державної політики у сфері використання та охорони земель, запобігання порушень у земельній сфері, запобігання забрудненню земель та зниження їх родючості, погіршенню стану рослинного та тваринного світу тощо.

Soft-Skills

Вивчення освітнього компонента "Геодезичні референцні системи" сприяє формуванню та розвитку у здобувачів освіти низки "м'яких навичок" (soft skills), які є важливими для успішної професійної діяльності та особистісного зростання. До них належать:

Комунікативні уміння й навички: готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання.

Навичка командної роботи: Під час виконання деяких завдань, здобувачі освіти можуть працювати в малих групах, що вимагає ефективної комунікації, розподілу обов'язків та спільного вирішення проблем. Це готує їх до співпраці в реальних проєктних командах.

Вирішення проблем, аналітичне та критичне мислення: вміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію. Це розвиває здатність аналізувати завдання, знаходити оптимальні шляхи їх виконання та застосовувати отримані знання для вирішення практичних проблем.

Управління часом: Обсяг навчального матеріалу та необхідність самостійної роботи, яка становить 88 годин, вимагає від здобувачів освіти вміння планувати свій час та дотримуватися дедлайнів, встановлених викладачем.

Навичка самостійного навчання: Велика частина курсу відводиться на самостійну роботу. Це спонукає студентів самостійно шукати інформацію, вивчати нові інструменти та технології, що є ключовою навичкою у швидкозмінному світі.

Когнітивна гнучкість: Вимагає від здобувачів освіти здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

Емоційний інтелект: Ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій та емоцій навколишніх (здобувачів освіти, викладачів та інших осіб, колег) та вміння керувати емоціями.

Креативність, оригінальність та ініціативність: здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, уміння вільно мислити.

Структура освітнього компонента (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Семінарські заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Правове забезпечення охорони та раціонального використання земельних ресурсів						
Тема 1. Поняття і завдання державного контролю за використанням та охороною земель	11	1	1	9		ДС / 5
Тема2. Особливості правового регулювання земельних відносин	12	1	1	9	1	ДС / 5
Тема 3. Правовий режим земель різного функціонального призначення	15	2	2	10	1	Р / 5
Тестування						Т / 30
Разом за модулем 1	38	4	4	28	2	45
Змістовий модуль 2. Державний контроль, охорона та раціональне використання земель – відповідальність за порушення						
Тема 1. Охорона та раціональне використання земельних ресурсів	13	1	1	10	1	ДС / 4
Тема 2. Правові засади охорони ґрунтів	14	1	2	10	1	ДС / 4
Тема 3. Відповідальність за порушення земельного законодавства	14	1	2	10	1	ДС / 5
Тема 4. Застосування відповідальності щодо охорони земель	14	1	2	10	1	ДС / 4
Тема 5. Вирішення земельних спорів	13	1	1	10	1	ДС / 4
Тема 6. Заходи щодо оптимізації використання земель. Консервація земель	14	1	2	10	1	ДС / 4
Тестування						Т / 30
Разом за модулем 2	82	6	10	60	6	55
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Теоретичні питання

1. Земля як складова навколишнього природного середовища та об’єкт
2. правової охорони
3. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

4. Правовий режим земель інших категорій
5. Розробка загальнодержавної і регіональних програм використання та
6. охорони земель, документації із землеустрою в галузі охорони земель
7. Охорона та раціональне використання земель, як основна умова їх
8. збереження
9. Правове регулювання землеустрою та ведення державного земельного
- кадастру, як засобів ефективного та раціонального використання
10. земельних ресурсів земель, як основна умова їх збереження
11. Державний контроль за використанням та охороною земель в Україні
12. Охорона та раціональне використання земель, як основна умова їх
13. збереження
14. Стандартизація і нормування в галузі охорони земель
15. Забруднення земель та норми щодо деградації земель
16. Вимоги екологічної безпеки у використанні земель
17. Охорона земель при здійсненні господарської діяльності
18. Раціональне використання та охорона земель сільськогосподарського
19. призначення
20. Раціональне використання та охорона еродованих земель
21. Раціональне використання та охорона меліорованих земель
22. Раціональне використання та охорона земель водного фонду
23. Раціональне використання та охорона земель лісгосподарського
24. призначення
25. Раціональне використання та охорона земель природно-заповідного
26. фонду
27. Раціональне використання та охорона земель населених пунктів
28. Розробка загальнодержавної і регіональних програм використання та
- охорони земель, документації із землеустрою в галузі охорони земель
29. Охорона та раціональне використання земель, як основна умова їх
- збереження
30. Правове регулювання землеустрою та ведення державного земельного
- кадастру, як засобів ефективного та раціонального використання
- земельних ресурсів
31. Державний контроль за використанням та охороною земель в Україні
32. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства
33. Стандартизація і нормування в галузі охорони земель

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації з моніторингу земель.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою комп'ютера – комп'ютерне тестування, іспит.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали;
- відвідування (або відпрацювання) усіх занять;
- наявність конспекту лекції чи самопідготовки;
- активна участь у практичних заняттях (відповіді на запитання, доповнення);
- вчасне виконання домашніх завдань з самостійної роботи;
- складання підсумкових тестів та практичних завдань за змістовним модулем;
- за наявності об'єктивних причин (напр.: хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт і складання заліків, іспитів та інших контрольних форм перевірки заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається у визначені розкладом терміни. Пропуск з поважних причин теми чи окремого

заняття може бути відпрацьованим під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._2_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Підсумкова оцінка з освітнього компонента виставляється на основі набраних здобувачем вищої освіти балів впродовж семестру: за виконання і захист практичних робіт, за виконання тестових завдань.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) ОК.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється відповідно до таблиці:

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою

контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	дуже добре	B	вище середнього рівня
75 - 81	добре	C	загалом хороша робота
67 -74	задовільно	D	непогана
60 - 66	достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Довідник із землеустрою / ред. Л. Я. Новаковський. Київ : Аграрна наука, 2015. 492 с.
2. Дорожинський О. Л. Геоматика в моніторингу довкілля та оцінці загрозливих ситуацій : монографія. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 400 с.
3. Землевпорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою : навч. посіб. / А. М. Третяк та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 236 с.
4. Раціональне використання і охорона земель: Навчальний посібник. Укл. Р.І. Беспалько, І.І. Казімір – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2011. – 400 с.
5. Курило В.І. Навчальний модуль «Охорона навколишнього середовища та раціональне використання земельних ресурсів» (Методичний посібник). - „Національний університет біоресурсів і природокористування України”, Київ, 2010.- 180с.
6. Криков В.М. Навчальний модуль «Охорона та використання земель» (Методичний посібник). - „Національний університет біоресурсів і природокористування України”, Київ, 2010.- 240 с.
7. Збірник нормативно-правових актів щодо здійснення державного контролю за використанням та охороною земель/ За ред.. О.М. Нечипоренка. – К.: ПП «ЕКМО», 2005. - 64 с.
8. Посібник по здійсненню державного контролю за використанням та охороною земель
9. / Збірка законодавчих актів і нормативних документів. Під заг. ред.. О.М. Нечипоренка –Київ: «Геопринт», 2004. – 40 с.
- 10.Визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, їх використання не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу:

- метод. рекомендації / укл.: П.Ф. Козьмук Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 36 с.
11. Козьмук П.Ф., Беспалько Р.І., Галавін В.І. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2002. – 40 с.
 12. Порядок оформлення документів при здійсненні державного контролю за використанням та охороною земель: Методичні рекомендації до практичних занять / Укл.: І.С. Смага, В.Р. Черлінка, З.С. Хапіцька. – Чернівці: Рута, 2007. – 32 с.
 13. Адміністративне право України: Бібліографічний довідник: Методичний посібник / Упорядник: канд. юрид. наук В.І. Курило. – К.: НАУУ. – 2004.
 14. Аніщенко В.О., Боровий В.О. Моніторинг і охорона земель: Навч. посіб. – К.: КНУБА, 2003. – 176 с.
 15. Бакка М.Т., Стрельченко В.П., Божок П.Т. Основи ведення сільського господарства та охорона земель: Навч. посіб. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 366 с.
 16. Величко О.М., Зеркалов Д.В. Екологічне управління: Навч. посіб. – К.: Науковий світ, 2001. – 193 с.
 17. Горлачук В.В., В'юн В.Г., Сохнич А.Я. Управління земельними ресурсами: Навч. посібник / За ред. В.Г. В'юна. – Миколаїв: В-во МФ НаУКМА, 2002. – 316 с.
 18. Дмитренко І.А. Екологічне право України: Підручник. – 2-е вид., переробл. та допов. К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
 19. Забарний Г.Г., Калюжний Р.А., Шкарупа В.К. Адміністративне право України: Навчальний посібник. – К.: Вид. Паливода А.В., 2003.
 20. Земельне право України: Підручник / М.В. Шульга (кер. авт. кол.), Г.В. Анісімова, Н.О. Багай, А.П. Гетьман та ін.; За ред. М.В. Шульги. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – С. 6–16.
 21. Земельне право України: Практикум: Навчальний посібник / Курило В.І., Миронець І.М., Харланович А.В., Ковальський Д.В.; За заг. ред. В.І. Курила. – К.: Магістр - ХХІ сторіччя, 2006. – 144 с.
 22. Земельне право: Підручник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів / За ред. В.І. Семчика і П.Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре, 2001.
 23. Земельне право: Підручник для студентів юридичних спеціальностей ВНЗ / За ред. В.І. Семчика і П.Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре, 2001. – 424 с.
 24. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. В.І. Семчика. – К.: Ін Юре, 2003. – 676 с.
 25. Курило В.І., Миронець І.М., Харланович А.В., Ковальський Д.В. Земельне право України: Практикум: навч. посіб. – К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2005.
 26. Курило В.І., Моторіна Т.С. Земельне право України: Навч. посіб. – К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2005.

27. Курило В.І., Моторіна Т.С. Основи земельного права України: Навч. посіб. – К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2006. – 160 с.
28. Панас Р.М. Раціональне використання та охорона земель: Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 352с.
29. Правові основи майнових і земельних відносин: Навчальний посібник / Кол. авт.; За заг. ред. В.М. Єрмоленка. – К.: Магістр - ХХІ сторіччя, 2006. – 384 с.
- 30.

Інтернет-ресурси

1. www.rada.gov.ua.
2. www.kmu.gov.ua.
3. www.dkzr.gov.ua.
4. www.geomatika.kiev.ua.
5. www.uamap.net.